

EGY ÉLETEN ÁT KELL JÁTSZANI...

Azt hiszem, ha Zákányszéken azt mondják amatőr színjátszás, akkor két gondolat kerül előtérbe:

Az egyik a 60-as 70-es években Zákányszéken működő amatőr színjátszó csoport, amelyről már itt az Életképek hasábjain részletesen is olvashattak. A másikat pedig egy szóval így lehetne jellemezni: „a kazipista”. Kazi István nyugalmazott KMB-sünek, a mórahalmai amatőr csoport oszlopos tagja, több előadásban főszerepet játszott, többek között az RTL Klub műsorvezetőjével, Ördög Nórával, akivel ugyancsak olvashattak már riportot lapunkban.

Egy könnyed nyári beszélgetésre invitáltuk Istvánt, ahol elsősorban a színjátszásról kérdeztük, a beszélgetés vége azonban számunkra is tartogatott meglepetést, mi sem gondoltuk, hogy a záró gondolat erősen kapcsolódni fog írásunk első mondatához..

Arra kérnélek, hogy pár mondatban foglald össze, hogyan is kerültél a 90-es években Zákányszékre?

Szakmámat tekintve kötőipari technikusként végeztem a Textilipari Szakközépiskolában. Az iskola elvégzése után 6 évet dolgoztam a mostani Árkád helyén lévő Kendergyárban, ahol a raschel zsákokat gyártó üzemben voltam gépmester. 1992-ben behívtak sorkatonának, majd ezután hivatásos határőrként szolgáltam Mórhalmon parancsnok-helyettesként. 1999-ben kerültem át a rendőrség kötelékébe, ekkor kaptam Zákányszéken KMB-s megbízást, ezt a feladatot 2011-ig láttam el, akkor vonultam nyugállományba.

A színjátszás előtt - ha jól tudom - volt egy másik „szerelem” is.

Azt mondják, a zenész embernek mindig szól a zene a fejében. Azt, hogy mennyire vagyok zenész ember, nem tudom, de mindig szól valami muzsika a fejemben, sokat füttyörészttem. A trombita, mint hangszer nagyon tetszett, és elhatároztam, trombitás akarok lenni. Mórhalmon az első osztályos fúvósok között, nagy melákként elkezdtem trombitálni tanulni, ez a szenvedélyem 10 évig tartott.

... és akkor jöttek a világot jelentő deszkák?

Igen, ha jól emlékszem a Mórahalmai Színtársulat 2000 tavaszán alakult meg, Magyaré Rozi kezdeményezésére. Itt jegyezném meg, hogy a társulat igazi alapítása a II. világháború előtti időkre tehető, ez igazán annak a folytatása volt. (Az alsó-tanyaközponti színjátszás 1938. augusztus 20-án indult el.) Több mórahalmai embert kerestek meg, akiknek jó volt a „beszélőkéjük”, valamiért én is köztük voltam. Az első előadás még az általános iskola tornatermében volt 2000. augusztus 20-án, az István király-dráma. Jött egy rendező - akinek a nevére nem emlékszem már -, és úgy éreztem, hogy az ő közénk leereszkedett stárságát én nem tudom elfogadni, ezért nem vállaltam a szerepet. A rendező és Mórhalom kapcsolata csupán pár hónapig tartott, amikor új rendező érkezett Dálnoky Zsóka személyében, aki minden tekintetben egy tünemény volt. A Nagyváradon, régi erdélyi színész-dinasztia tagjaként 1949-ben született színész-rendezőnek köszönhető a társulat felemelkedése. Olyan dolgokat hozott ki belőlünk, amivel talán mi sem voltunk tisztában, mármint hogy ezek a képességek bennünk rejtőznek. Fontos volt megtanulni, hogy a sikeres előadáshoz nem csak a főszerepek tartoznak hozzá, hanem minden apró momentumnak is ugyanolyan fontos jelentősége van. A második előadás a Sári bíró volt - később újra feldolgozásra került -, amire Zsókatól kaptam felkérést, és természetesen elfogadtam. Ezzel a darabbal debütáltam, mint amatőr színész. A szereposztás parádés volt, hiszen Ördög Nóri mellett anyukája, Gárgyán Marcsi, továbbá Farkas Zsuzsa, Sisler Pista, a mostani rendezőnk Lázár János, valamint a társulat legidősebb tagja, Salamon Laci bácsi. Én Pengő Kovács nagygazdát alakítottam, Szűcs Pistától kaptam subákat. Volt, amikor hajnal 2-ig próbáltunk. Hatalmas siker volt az előadás. A végén odajött Nógrádi Zoltán polgármester, és amellet, hogy gratulált, ígéretet tett arra, hogy Mórhalmon hamarosan egy színházterem fog épülni. Így is lett, az Aranyszömben elkészült a színház.

Mint a mesében, színház épül...

Kazi István a Liliomfi című darabban Szilvai professzor szerepében

Ez így igaz, mikor félkész állapotban volt az épület, meghívták a társulatot, hogy nézzük meg, milyen lesz a színházterem. Betonvasak álltak mindenfelé, elég nehéz volt elképzelni, hogy milyen is lesz majd. Amikor elkészült, mindenkinek leesett az álla, csodaszép lett. A bemutató Karácsony Benő A rút kiskacsa című darabja volt, 12 teltházas előadással.

A sikerek után jöttek sorban a bemutatók...

Újra színpadra került a Sári bíró, majd A rút kiskacsa, Ida regénye, a Nem élhetek muzsikaszó nélkül, A nagymama, a Liliomfi, az Énekes madár, A kaktusz virága következett a sorban.

A darabok jó részében főbb szerepek, sok szöveggel. Sok szövegtanulással?

Ez egy érdekes történet, a lényege annyi, hogy én nem tudok szöveget magolni, egy szó sem marad meg bennem.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

A szövegkönyvet 4-5-ször átolvasom, amikor megkapom, majd a próbákon rögzülnek bennem a jelenetek. Persze azért amennyire lehet, próbálok az eredeti szöveget követni, de végszükség esetén jön az improvizálás, lehetőleg úgy, hogy a közönség ne vegye észre, és a társak is érezzék, hogy mikor lesz vége a szövegnek.

A társulat

Azért gondolom, voltak emlékezetes bakik...

Természetesen, hiszen a profi színészek világában is vannak bakik, rögtönzések. Egyik emlékezetes eset volt, amikor az egyik legsikeresebb darabunkban, A nagymamában katonasímet alakítottam, Sisler Pistának a főnöke voltam, ugyebár az életben meg pont fordítva volt. (Sisler István, nyugalmazott mórabalmi őrsparancsnok.) Ebben a darabban fordult elő az egyik jelenetben, hogy teljesen leblokkoltunk, egy mondat jutott csak eszembe: „Rögtön elhagyjuk e szállodát” - Pistának is ugyanennyi, és néztünk egymásra és bólogattunk, ezt megismételtük még nyomatékosabban, mire nagysókára bejött Kószó Anita, aki Piroskát játszotta a darabban, és így végre folytatódott az előadás.

A főbb szerepek során többször is a partner Ördög Nóra...

Nóra egy csodálatos asszony, egy csodálatos ember, a maga egyszerűségével és profizmusával. Az elejében, amikor a Kölyökklubban műsort vezetett, de még nem volt akkora sztár, ugyanúgy kezelte minket, mint mikor már országosan elismertté vált. Nagyon sokat tett azért, hogy jól sikerüljön egy-egy bemutató. Többször aggódtunk érte, amikor egy esti előadás után kocsiba ült és éjszaka ment vissza a Pestre, mert reggel 7-kor élő műsort veze-

tett az RTL klubon. És nem tudom letagadni, hogy büszkeség tölt el azért, mert Nórával egy színpadon játszhattam, és esetlegesen a szerepem szerint udvarolnom kellett neki.

2012-ben elbajta a társulatot a rendező, Dálnoky Zsóka...

Zsókát mindenki szerette, felkészült volt szakmailag és emberileg. A távozásának az oka na-

ülnek a nézőtéren, hanem olyan közönség, aki a pénzéért szórakozni szeretne. Úgy érzem, ezeknek a kihívásoknak is eleget tudunk tenni, hiszen teltház előtt, nagy sikerrel játszottuk a darabokat. Felleptünk még Erdélyben Mórahalom testvértelepülésén, Szentmártonban is.

Végezetül az idei őszi tervekről, bemutatókról mit lehet tudni?

Elérkeztünk a beszélgetés azon részéhez, amitől tartottam is, hiszen tudtam, hogy szóba kerül majd. Jelen pillanatban nem látom a társulat jövőjét, és már jeleztem is, hogy ki szeretnék lépni a csoportból. Ezt nem csak én, hanem mások is fontolgatják, de nincs felhatalmazásom más nevében nyilatkozni. Több dologgal nem értek egyet, valami nincs rendben a társulat menedzselésével sem, hiszen előfordult, hogy saját pénzünkön kellett finanszírozni az előadásokat, utazásokat. Ez a probléma szerintem orvosolható lenne. Ami igazán nem tetszik, hogy a jövőben a musical-ek irányába akar menni a társulat. Ezzel két problémám van: Az egyik prózai, mi nem vagyunk énekesek és nem tudunk ilyen szinten énekelni. A másik indokom pedig, hogy ennek a közönségnek, akik az előadásainkra járnak, nem erre a műfajra van igénye. Ezek miatt döntöttem úgy, hogy nem folytatom ebben a formában. Felmerült, hogy páran a régi-ek közül összeállunk, és olyan előadásokat állítunk össze, amelyek számunkra, és a közönség számára is szórakoztatóak. Sorba lehetne járni a kis művelődési házakat, nem

Ördög Nóra és Kazi István a Liliomfi című darabban

lesz ütőképes a társulat, de úgy érzem, erre azért sikerült rációfolnunk.

Az utolsó két darabot már Szegeden is bemutattátok...

Az Énekes madár című darabot a Kisszínházban is bemutattuk, majd tavaly ősszel a kaktusz virágát az Agórában. Szokatlan volt kilépni a megszokott környezetünkől, és kihívás is egyben, mert bennünk volt a tudat, hogy most nem ismerősök, barátok, családtagok

kellenének nagy színpadok, és csak játszani, és játszani...

Terveim között szerepel még, hogy amennyiben ez a megálmodott új társulat létrejön, azt Zákányszékre hozni, hiszen én is itt lakom, és a csoport több tagja is kötődik Zákányszékhez. Ezáltal itt is újraéledhetne az a színjátszó csoport, amely évtizedekkel ezelőtt nagy sikereket aratott.

-bz-

"EGY KÖNYVTÁROS VALLOMÁSAI EGYKOR ÉS MA"

A Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete első ízben írt ki alkotói pályázatot a megye könyvtárosai részére. A feladat egy olyan pályamű elkészítése volt, amely a könyvtáros személyéről és munkájáról szól. Az írásokat háromtagú zsűri bírálta el, melynek értelmében az **I. helyezett Paraginé Tóth Edina**, zákányszéki könyvtáros lett. A jelíges pályázók személye eredményhirdetés után vált ismertté. A nyertes jutalma a Szegedi Nemzeti Színház kilencezer forintos jegyvásárlási utalványa. A pályamű érdekessége, hogy száz könyvcím simul bele a szövegbe, kiegészítve a személyes gondolatokat.

(A szövegben kiemelt részek a felhasznált könyvcímeket jelölik.)

ÉLETEM REGÉNYE... CÍMEKBE SÚRÍTVE

RÉSZLET A "LEÁNY GYÖNGY FÜLBEVALÓVAL" JELÍGES PÁLYAMŰBŐL

Örülj, hogy lány - mondták egymásnak szüleim, **Amikor életemben először megszülettem**. Ők örültek is önfelédten, hiszen mindketten egy varkocsos, **Hosszúhajú veszedelemről** álmodtak. A **Késleltett álom** valósággá vált... egy **Kis ember született**, az Ő kis emberük! A prudéria mellőzésével **Meztelenül** jöttem a világra, mint megannyi **Földlakó**. Történt mindez egy fülledt nyáréjszakán, **Hajnalhasadás**kor, az új nap ígérétevel. Nem voltam más, mint **Egy leány a sok közül**, aki **Húsz év múlva** a XX. század könyvtáros kisasszonyaként néz majd szembe a világgal... és önmagával. Még le kellett írni jónéhány **Vargaböjtűt**, mire a pólya biztonságot adó öleléséből a hű **Testőr**ként védelmező könyvtár burkáig vezetett az út...

Gyermekkoromban megúsztam a **Kire ütött ez a gyerek?**-jellegű, sorsdöntő kérdéseket. Még csak alulról súroltam a két éves korhatárt, amikor **Óvodás lettem**. Társaimmal együtt a közösségi élet **Háborgó tengerébe** csöppentem. Hamar megtapasztaltam, hogy az ember **Társas lény**, csak legtöbbször útban vannak a társai. Új üdvözléseket tanultam, mint **Szia, szia, jónapot; Hahó, Öcsi!; Hello Kitty; Csaó, Adriana!** Az óvoda számomra hol anyapótló, hol **Kettes számú közellenség** volt, gyakran elvesztem a **Gyermeklélektan** útvesztőjében. **A társas érintkezés pszichológiája** kimerült a "megütlek és gyorsan megvigasztallak" cselekménysorban. Igyekeztem betartani a szabályokat, de bizony jól jöttek volna **Illemerke történetei az óvodában**. Nem szerettem aludni, beszélgetni viszont annál inkább. Ez utóbbi tevékenységet előszeretettel gyakoroltam alvásidőben. Nem volt olyan **Csodálatos szemüveg**, amelyen keresztül ezt a felnőttek pozitívna látták volna... vagy legalábbis tolerálják. Akkor még nem szerepelt ez az idegen szó a szótáramban, különben mondhattam volna az óvó nének: ne a sarokba küldjön gondolkodni - hanem inkább toleráljon. Jóbarátom lett néhány gyerek, akikkel nagyokat bandáztunk, miközben az **Anna, Peti, Gergő** fedőnevet használtuk - de a legjobb **Barátom, Bonca** volt. Az óvodás évek alatt nem tettünk nagy ívű **Gasztro-nómiai utazásokat**, de az is lehet, hogy én voltam válogató. Nagy kedvencem, a **Csokoládés barack** ritkán szerepelt az étlapon, a spenót annál gyakrabban. A rend kedvéért **Mazsola** példáját követve igyekeztem minden falatot eltüntetni... hol magamba... hol az asztal alá kanalazva.

Még óvodás voltam, amikor **Az édesanyám** azt kérte: **Add a kezed!** - majd nagy titokzatosan elvezetett egy helyre. Ez itt a **KÖNYVTÁR**, ezentúl ide gyakran ellátogatunk - mondta. Lám, ez volt **A Titok**, amiről korábban mit sem sejtettem. Nem tudtam, ez mennyire lesz jó nekem, de bíztam Anyukámban. A beiratkozási procedúrán hamar túlestünk, szerencsére nem fáj, és nem is tartott sokáig. **Büszkeséget** éreztem, hogy **OLVASÓ** lettem, és az sem zavart, hogy még egyáltalán nem tudtam olvasni... Ott és akkor furcsa **Érzés** kerített hatalmába, mintha többnek éreztem volna magam, mint amikor beléptem a könyvek bi-

rodalmába. A könyvtár külső megjelenésében nagyon szerény volt, de látszott rajta a gondos kezek igyekezete. Parókiának is kicsi lett volna, én mégis egy **Profán szentélynek** láttam.

Az újdonság erejével hatott rám a nap, **Amikor életemben először** láttam igazi könyvtáros kisasszonyt! Erzsike néni görnyedt hátú, alacsony termetű nő volt. Haja sűrű fonatként - akár egy **Lángoló babérokoszorú** - ívelt körbe fején. Nem tudtam akkor még, hogy létezik belső szépség, nála mégis megéreztem! Mosolya, kedvessége, közvetlensége felülírta külsejéből adódó hátrányait. **Egymás szemében** hamar cinkostársak lettünk, könyveket szerető, önfeléd emberek, akiknél nem számított a generációs különbség.

Életem első néhány éve gyors szárnyakon röppent tova. Az **Óvodától iskoláig** vezető út kissé rögös volt, de mára már csak egy **Poros** emlék. Azok közé tartoztam, akik még munkanap áthelyezés nélkül jártak szombaton iskolába. Tanultam összevont osztályokban, és voltak hetek, amikor délután kellett iskolába menni. Viseltem kék, majd piros nyakkendőt... és vidámak voltunk, mint a mókus fenn a fán. Az **Iskola a határon**, ahova nyolc évig jártam, már csak **A múlt kódében** létezik. **Az én kis falum** iskolája után ízelítőt kaptam az ingázók nem mindennapi, de mindennapos életéből. Naponta tettem meg az utat az **Otthon**, és a jónévű városi gimnázium között. Korai kelések, zsúfolt autóbuszok, **Hajnali háztetők** lettek életem pillanatképei. A szürke reggeleken **A vágy villamosa** csilingelt, és sárga társa érkezése gyakran ugyancsak vágy maradt. Amikor tizennyolc évesen érettné nyilvánítottak, nagy volt az öröm... de hamar követte az üröm is. Tanárnak készültem, de könnyűnek találtam. Tanulmányaimat egy időre szög-re akasztottam, **A mérleg nyelve** a munkás hétköznapi felé billent el. Kezembe kaptam egy olyan könyvet, ami nem szerepelt addigi gyűjteményemben - a munkakönyvem. **Feltörekvő dolgozó nő**, pontosabban **Népművelő lettem!** - **A nő**, aki gátlástalanul adta oda magát e nemes feladatnak.

Két év múlva újabb kihívás következett az **Életemben**, a váratlanul megüresedett könyvtárosi szék kínált helyet. Ekkor egy hang, a **Legbelső félelem** hangja szólalt meg bennem: **Képes vagy rá?** Biztosan ezt akarod? **Csitt, csitt** - csitítottam **A sutogót**. Éreztem, ez egy soha vissza nem térő **Alkalm**, ezért **Kéteyek** között, de igent mondtam. **KÖNYVTÁROS** lettem, és a kölcsönzópult azon oldalán találtam magam, ahol korábban a könyvtárosokat láttam. Hol ezt, hol azt... az **Arco** gyakran cserélődtek. Éreztem, állandóságot kellene vinni a történetbe. Eldöntöttem, én hosszútávra tervezek!

Ezredváltó, sűrű évek következtek, miközben az önismeret lajtorjáján lassan araszolgattam felfelé. Gyors naptárlapként, zizegve peregetek az évek: lányból nő, nőből feleség, feleségből anya... képesítés nélkülől szakképzett, eltanácsoltból diplomás lettem. A változások ellenére a könyvtárosság jelentett mindvégig állandóságot az életemben. Szinte észrevétlenül suhant el egy **Negyedszázad**, és én még mindig itt vagyok... a helyemen... ahol lennem kell! Azóta felnőttek az **Y generáció** szülőit, a hajdani kis olvasók már gyermekeiket íratják be a könyvtárba. A hely maga is sokat változott... bővült, épült, szépült, költözött, igyekezett mindig az adott kor kihívásainak megfelelni. Az elmúlt évek alatt betekintést nyertem a könyvek, a gyerekek és a felnőttek világába, megismertem egyszerű embereket és hírességeket, kedves kollégák között érezhettem jól magam, és képes voltam olyan dolgokra is, amelyekre csak könyvtárosként lehettem képes. Igazi ajándék ez az élettől! Mióta könyvtáros vagyok, azóta a **Hétköznapi ünneplőben** járnak...

(A folytatás a www.homokibirek.hu oldalon olvasható.)

FALUSI BÚCSÚ: LELKI

Milyen gyönyörű és kifejező a magyar nyelv... Most a "búcsú" szót kóstolgom, ízlelgetem, próbálom összeszámolni, hány jelentését tudnám felsorolni, hányféle érzés indul el bennem e szó hallatára. Elsőként az elválás, elszakadás bús, melankolikus érzése tolu fel, de ezt rögtön el is nyomja az a kép, ami a Körhinta című filmből tűnik elő: Töröcsik Mari és Soós Imre egy vidám vásári mulatságon boldogan kering a körhintán. Fiatalkorom búcsúin is, a nagy forgón, a "láncoson" valami hasonló, mindent elsöpörő nagy érzés reménye repítette az ifjakat.

A búcsú ötörök származású magyar szó, már az átadó nyelvben "felmentés, bűnbocsánat" jelentést is magába foglalt, mely a középkortól kezdve a magyarban "búcsújárás, vallási ünnep" jelentéssel egészült ki.

A katolikus egyház szerint a búcsú, a már megbocsátott bűnökért járó, bizonyos ideig tartó büntetések részben vagy teljesen való elengedése. Teológiai értelemben ez annyit tesz, hogy az egyház közbenjár Istennél, a valamely ideig tartó vezeklés alóli feloldásért. A búcsú köthető adott helyhez, tárgyhoz (kegytárgy, kép stb.), időhöz (pl. egyes szentévek), illetve személyekhez is, amilyen például egy újmiséis áldás lehet. Ugyanakkor búcsú nyerhető zarándoklattétellel is, innen a búcsújárás kifejezésünk. A búcsú, vagy mondjuk úgy inkább, zarándoklat az emberiség egy ősi vallási öröksége. Ma is milliók járnak Mekkába, Medinába, Jeruzsálembe.

A búcsújáróhelyek - leggyakrabban forrás, kút, továbbá kép, szobor -, amelyhez csodás látomások, gyógyulások legendái fűződnek. A források, kutak mellett kápolnát, templomot találunk; ugyanitt van a helye a csodatevő képnek, szobornak is.

A búcsújáróhelyeket a legtöbb esetben a nép hitvilága teremtette meg. A csodákról szóló legendák továbbterjedtek, terebélyesedtek, és ösztönzői voltak a búcsújáróhely fellendülésének, egyházi elismerésének. Több hazai búcsújáróhely eredete a középkorba nyúlik vissza, jó részük azonban a 18. században keletkezett. A búcsújáróhelyek óriási többsége a Mária-kultusszal kapcsolatos, elvéve akad csak néhány búcsújáróhely, amely más szentet vagy titkot ünnepel. Távlatosabb vidékekről is látogatott búcsújáróhely a mátraverebélyi Szentkút (Nógrád megye), Máriabesnyő, Vác (Pest megye), Máriapócs (Szabolcs-Szatmár megye), Szeged, Kalocsa, Máriakönyve (Bajai járás), Andocs (Somogy megye), Máriagyűd (Baranya megye), Felsőseged (Somogy me-

gye), Csátka (Komárom megye), valamint Romániában Csíksomlyó (Csík megye) és Máriaradna (Arad megye) stb.

SZEGED, HAVAS BOLDOGASSZONY

NAGYBÚCSÚ

Minden évben augusztus első vasárnapján, és előtte szombaton tartják a Havas Boldogasszony országos nagybúcsút a szeged-alsóvárosi ferences templomban.

A több, mint ötszáz éves múltra visszatekintő búcsú a századok során összekötő kapocs volt a környékbeli magyarsággal, a Délvidékkel, a mai Erdély vagy Bánát területén élő emberekkel.

A 18. században Szeged megmaradt magyarsága ötvennél több délvidéki, törökök által felöltött falvat telepített újra, így a havi búcsú idővel a találkozás alkalmá is lett a helybeliek és a Szegedről elszármazottak számára. Később, a 19. században is sokan költöztek ki a Szeged környéki tanyavilágba, és ők is minden évben hazalátogattak a búcsúra.

Ifj. Lele József tanulmányában olvashatunk arról, hogy a lengyelkapolnaiak kereszt alatt először 1947-ben jártak a havibúcsún, de nem gyalog mentek, hanem kisvasúton. "Azelőtt Makra Ferenc vezetésével a többi alsótanyai kereszteltek együtt mentek már előtte való este, és a Napbaöltözött asszony házában, vagy a fal külső oldalához támaszkodva, ülve imádkoztak a bentiekkel. A havibúcsúról a körmenet után éppúgy énekekkel és imákkal gyűttek elő ajándékaikkal, mint ahogyan előző este elindultak Alsóvárosra."

Móricz Zsigmond a *Rózsa Sándor a lovát ugratja* (1941) című regényében a következő szavakkal örökítette meg a Havi Boldogasszony napi búcsút:

"Erre a napra megindul a tanyák népe, a puszták túró, törő, nyüzsgő lakossága, és tízezres tömegben vándorol be gyalogszerrel a városba. Ahogy a görög kolóniák népe, ahogy a keleti vallások hívei mindig az anyafészek után esengenek: a szegedi pásztor, gazda és munkásnép minden tagja ide vágyik be, a bavi búcsúra, az ős otthonba, abonnan jöttek, abova bazamenni egyértelmű a földi boldogsággal, üdvösséggel: Szegedre. Szent énekeket énekelve gyalognak a puszta avarjában, torzsájában, forráságában, s éjszakájában. Mert a távolról jövők már előtte való este indulnak, s egész éjszaka róják mezítlábbal még ebben az időben az utat. Toronyiránt. Ha lebet. Ha nem állja útjukat a vadvíz.

Keresztet visznek magukkal. Elöl megy a ke-

resztvivő. A keresztet legtöbbször maga faragta. Különös alkotások ezek. Az idvességre vezető akasztófának csodálatosan egyszerű és szimbolikus emléke."

Mit jelent a búcsú napjainkban? Sokak számára vásárt, körhintát, kegytárgy árusokat, szórakoztató kisiparosok letelepedését a templom körül. A hívó ember számára azonban mást, ennél többet. Szentmisét, szentgyónást, találkozást Istennel, elcsöndesedést, bensőséges ünnepet, a hétköznapi rohanásból kiszakadást, lelki sebeink gyógyulását.

A ZÁKÁNYSZÉKI NAGYBÚCSÚ

Egy-egy falu búcsúja a templom szentjének névnapjához kötődik. Szentháromság vasárnapja (a pünkösd utáni első vasárnap) a zákányszéki nagybúcsú nevet viseli. A zákányszéki Historia Domus bejegyzésében ezt olvashatjuk: "Lengyel Jozefa alsóvárosi tanítónő 1840-ben díszes kőkeresztet és harangot állíttatott. Két évvel később pedig közadakozásból kápolnát építtetett saját birtokán. A torony 1845-ben készült el, amelyet a Szentháromság tiszteletére szenteltek föl." Az 1925-ben elkészült és felszentelt templomnak is a Szentháromság lett a védőszentje. Később, 1937. május 23-án, Szentháromság vasárnapján került a toronyba a két harang is (mindkettőt Slezák László aranykoszorús budapesti harangöntő mester készítette). Azt is megörökítette a "háztörténet" (Historia Domus), hogy 1959-ben a Szentháromság napi nagybúcsúra tíz új padot vettek, pedig akkoriban igen nehéz idők jártak, bátorság volt templomra költeni.

Egy ideig két búcsút is tartottak a faluban, a másikat augusztusban, Nagyboldogasszony napjához kötődően, ekkor nagyobb volt a kirakodóvásár. Ifj. Lele József *Hitélet, jeles napok, életfordulók* című tanulmányában arról ír, hogy a helyiek a Szentháromság napi búcsúhoz nagyon ragaszkodtak, így a Nagyboldogasszony napi lett a kisbúcsú. A 70-es évek elején a helybeliek arról suttogtak, a zákányszékieknek választani kellett a két búcsú között, az egyiket át kellett adni annak a szomszédos településnek, ahol addig nem volt búcsú, igaz, templom sem.

Tömörkény István a *Búcsú a homokon* című novellájában igen szemléletesen ír a lengyelkapolnai búcsú előkészületeiről, a búcsúról, mely "csodálatos elevenséget támaszt a tanyák emberei között.

AJÁNDÉK ÉS KÖRHINTA

A vén, vasvirágokkal kivert ajtók megnyílnak ekkor az ódon épületen, s hús belsejében rendezkedés tartatik ahhoz értők által. Új gyer-tyák kerülnek a tartókra, s a lobogókat helyes állásba hozzák. A kálvária oszlopai meszelésben részesülnek, és kántorkönyvében lapoz a tanító úr, próbaképp énekelvén némely rész-eket a vallás költeményeiből... Odább pedig a fákon túl, a tiszta füves térségen, amelynek bekerítettsége mutatja, hogy csikólegelőül szolgál, cövekeket vernek a földbe. Ezekre gyalumatlan deszkalapok kerülnek, ahova egy deszka, az pad, ahova két deszka, az asztal. Ilyen készítmény sok kell oda, mivel sok lesz a vendég."

Nemcsak a kápolnában, hanem a tanyákon, a portákon is nagy volt a készülődés a búcsúra. Kicsinosították az épületeket, a férfiak udvart söpörtek. A háziasszonyok már napokkal előbb készülődtek a búcsúra: levágták a tyúkokat, friss kenyeret és kalácsot sütöttek. A búcsú előtti szombaton a leányok nagy vasalásban voltak, hazakerültek a varrótól a szebbnél szebb öltözetek. Aztán előkészítették az új harisnyákat, cipőket, amiket a búcsúra menet kézben vittek, kímélve az út porától, a homoktól.

A TEMPLOMBÚCSÚ NAPJÁN DÉLELŐTT

A búcsú napján ünneplőbe öltözött férfiak, és a konyhában szorgoskodó asszonyok várták a vendégeket, akiket már jóval a búcsú előtt meghívtak, de a hívatlanul jött rokont is szívesen látták.

Idegenek rendszerint csak a szomszédos falvakból jöttek, mert ez a mai napig elsősorban a falu ünnepe, melyre igyekeznek azok is hazajönni, akik más faluba, esetleg más ország-részbe származtak el.

A búcsú a vallási tartalmán kívül jelentős családi és közösségi esemény is (volt) egyben. Falun az esküvő és a temetés után a búcsú volt az a családi összejövetel, ahol találkoztak a rég nem látott rokonok, s megbeszélték a család ügyes-bajos dolgait, megosztották örömeiket, bánatukat.

Búcsú napján - az ebédet főző gazdasszonyok kivételével - általában a falu apraja-nagyja részt vett a délelőtt második felében tartott nagymisén. A helybeliek magukkal vitték a más faluból érkezett vendégeket is. Korábban előfordult, hogy kereszt és lobogók mögött, szervezett csoportban, általában gyalog mentek az emberek egyik faluból a másikba templombúcsúra.

Búcsúi körmenet a templomkertben
1928. június 3-án

A búcsú napjának fénypontja az ünnepi ebéd. A vendéglátó házaknál legtöbbször az udvaron terítenek. Hatalmas mennyiségű étel fő meg ezen a napon minden búcsútartó háznál. Általában azokat látják vendégül, akikhez maguk is el szoktak menni búcsúra: így a más faluban lakó szülőt, testvért, komát, jóbarátot, stb. A vendégek köre általában évente azonos, de szinte családonként változó, hogy ki kihez, és miért jár búcsúba. Ebéd után sok bor fogyott a vendéglátó házaknál. Az 1960-as évek vége óta a motorkerékpárok és autók falusi elterjedése következtében inkább csak nosztalgiai emlékeztetnek a vendégek a régi szép idők búcsús borozgatásaira.

BÚCSÚ NAPJÁN DÉLUTÁNJA, ESTÉJE

A búcsúkon legtöbb helyen kirakodó vásár, körhinta és egyéb mutatványos is szórakoztatta a nagyérdeműt. Ennek a helye a faluban többször változott.

Tömörkény István 1895-ben írt novellájában a búcsúi vigasság - a hancurozás -, az italozás, a tánc a kápolna közvetlen környezetében, a "csikólegelőül hagyott téren" zajlik. Érdekeséggé válhat, hogy már akkor hűtött italokat szolgáltak fel, pedig hűtőszekrény nem volt. A kocsmáros télen a havat berakta a jégverembe, egy réteg óra egy réteg szalmát, és így a hó megmaradt a meleg nyári napokig. A búcsú napján havas nyakú üveget tettek az asztalra, amelyekből fogyasztva vidáman énekeltek, daloltak és táncoltak, naplementig.

Búcsúba indulás előtt egy családi fotó
a tanya előtt (1957)

Az előző század második felében többször változott a "kirakodás" helye:

- a József Attila utcában a Naplovas Panzió helyén, illetve annak környezetében,
- a mai Lengyel téren, a templomkert mellett, és a szabadtéri színpad környékén, majd
- a jelenlegi szánkózó domb helyén és környékén,
- mostanság pedig a víztorony mellett, a fák alatt a különböző árusok, a Vásártéren pedig a mutatványosok kapnak helyet.

A családok a gyerekekkel, valamint a nagylányok és a legények délután a búcsú, a búcsúvásár forgatagában járkáltak. Körhintára ültek, célba lőttek, emléktárgyakat és édességeket vásároltak. A 20. század közepéig fontos ajándéknak számított a mézeskalács szív, amelyet legény ajándékozott leánynak. Régebbi búcsúk alkalmával hömpölygött a tömeg a főutcán, komótosan sétáltak baráti társaságok, ismerősökkel találkozási vidám beszélgetésbe elegyedve. Kora estére a Fényes vendéglő kerthelyiségében szabad asztal alig akadt, a kerítés résein be-benézve figyelték a megüresedő helyeket. A szépen díszített és kivilágított "színpadon" legtöbbször helybéli zenészek (pl. Beszenyi János és Papp János, majd Pocskai József és zenésztársai) gondoskodtak a jó hangulat fenntartásáról. Éjfél körül megkezdődött a nótázás, és ez tartott kora hajnalig.

A fiatal legények és lányok már a délután folyamán az esti bálra készülődtek. A kultúrház szélesre tárt ajtóval várta a bálzókat, akik szép számmal meg is érkeztek. A vendég fiatalok sem mentek haza este a búcsúból falujukba, hanem a búcsútartó falu legényeivel és lányaival együtt végigtáncolták az esti bált. A leányokat elkísérő gardedam-oknak alaposan össze kellett húzódnuk, hogy a táncolóknak elegendő hely jusson.

A búcsúnapi bál jelentős ismerkedési alkalom volt, ahol néha verekedések és bicskázások történtek. Egy alkalommal Szegfű János kántortanító fia is alapos verést kapott, amit - mint szokták mondani - míg él, nem felejt el.

Már a falusi búcsú sem a régi - mondhatnánk lemondóan. Tény, hogy valami megváltozott, napjainkban a falusi búcsú egyre inkább családi programmá válik, a búcsúk közösségformáló szerepét a falunapok veszik át.

Tanács Klára

VÖRÖS TÖRÖKBORS

Kolumbusz Kristóf legendás hajóútjának nagyon sokat köszönhetünk, hiszen Amerika felfedezésén túl új növények tömegét hozta magával a távoli földrészekről.

Ilyen növény a paprika, ami nagy kerülővel jutott el hozzánk Törökországon keresztül, de 1570-ben már Széchy Margit kertjében, dísnövényként, mint vörös törökboros csodálhatták meg a látogatók. Nem is lépett ki ebből a szerepből több mint egy évszázadig, hiszen hazánkban sem mindenütt érezte jól magát. Az alföldi folyóvölgyek száraz éghajlatára, a napsütéses órák magas számára, valamint a különleges talajra volt szükség, hogy meghonosodhasson, sőt ízével, színyaival felülmúlja az őshaza paprikafajtáit. Csapó József 1775-ben "Új füves és virágos magyar kert" című munkájában azt írta a növényről, hogy "igen erős eszköz ez, s az ember vérét igen megehevíti". Ezek szerint akkoriban már fogyasztották is.

A paprika dél-alföldi elterjedésében igen fontos szerepe lehetett az alsóvárosi ferences barátoknak. Kolostori kertjük fogyasztásra termesztett zöldségei, gyümölcsei között mindig voltak egzotikus növények, köztük számos gyógyító erejű. Innen pedig már egyenes út vezetett a környéken való elterjedéshez, hiszen az alsóvárosi polgároknak vidéken, többek között Zákányon is voltak birtokaik. A talaj ugyan nem annyira ideális számára, mint Röszkén vagy Szentmihálytelken, de a termelők szorgalma, leleményessége megteremtette a megfelelő körülményeket.

Eleinte csak családi felhasználásra termesztették, majd kisüzemi gazdaságokban végül a XIX-XX. század fordulójára már ipari méreteket öltött a feldolgozás.

Eleinte a dohánytermelés kiegészítőjeként szerepelt az új növény, hiszen annak már hagyományai voltak az Alföldön s a két növény termesztése nagyon hasonló.

A sövényel elkerített palántás, vagy *palántáskert* az udvar szomszédságában foglalt helyet, hiszen napi munkát adott a karbantartása. A jól előkészített, megrágyázott talajra szórták a paprikamagot, majd nagyon apróra szitált finom földdel betakarták. Volt, ahol nagyon finomra tört birkatrágyát használtak erre a célra, majd jól belocsolták. Az öntözést a hőmérséklettől függően ismételték. Sok görnyedést igénylő munka volt még a gyomlálás, amit legalább egyszer elvégeztek, először a növény 3 leveles korában. Ha nagyon sűrűn kelt, akkor megritkították és más helyre elültették. Ez volt a "gyuggatott" palánta, amit később a hiányzó palánták pótlására, *fődozásra* használtak. Az éjszakai fagyok ellen zsuppszalmá-

val, napraforgó szárral, zsákokkal borították be a palántást, manapság mindezt a fóliásator, vagy fólia alagút helyettesíti.

Ültetésre akkor került sor, amikor a palántának akkora a szára, mint a cigaretta. Fölszedéskor mindig a sűrűjéből szedték a palántát. Az ültetés több napig történt. Kint a földben a *bögő* tréfas néven is emlegetett *útálló* gereblyével sorokat húztak keresztbe, hosszába. A találkozásnál van a palántalyuk helye. Volt, aki csak hosszában útalt, és a sorban megfelelő távolságban kapafokkal megjelölte a palánta helyét. Ezután fúróval lefúrták, a palántát betették a lyukba, majd mellé szorították a földet. Lehetőleg eső után ültettek, de homokos talajokon, vagy ha kevés volt a csapadék, be kellett öntözni ezeket a kapa ütötte lyukakat.

Bádóg locsoló, luklocsoló vagy locsolótök

A vizet kocsin hordókban, esetleg lajtkokban vitték a távoli földekre, de Röszkén a Tisza holtágából erre a célra készített favezetéken jutott el a felhasználás helyére. A családi munkamegosztásban az öntözés a férfiak feladata volt, az ültetés női munka. Az ültetőket segítették a *palántabányók*, akik gyerekek vagy idősebb családtagok lehettek, jelentősebb haladást biztosítva.

Az elültetett növényeket kétszer-háromszor megkapálták, majd ősszel miután megérett, bepirosodott, leszedték. Permetezni, műtrágyázni akkoriban még nem kellett. A paprika Kisasszony napja (szeptember 8.) táján érik

be. Ekkor kezdődött a paprikasződés. "Kisasszonra szoktuk mögyszönni előszó" - emlegetik az idősebbek. Újabb fajták nemesítése folytán nem régóta a szedés már augusztus végén kezdődik.

A szedést általában lányok, asszonyok végezték. Kosárba, garabolyba szedték a piros és a kormos (helyenként keselynek nevezett), vagyis félférett paprikahüvelyeket, majd zsákba gyűjtötték. Otthon az udvaron vagy az *eresz* alatt szétterítették szikkadni. A napon szikkadás közben 7-8 nap alatt a *kormos* paprika is beérett. Ezután mihamarabb felfűzték, nehogy befülledjen, jellegzetes hosszú fűzőtűvel paprikamadzagra.

Az őszi táj jellegzetes látványa volt az eresz alatt száradó paprikafüzérek sora, de volt, aki paprikaszárító görét készített, ahol két sorban akaszthatták fel a termést.

Egy német utazó leírta a 18. század végén, hogy a paprikát "ha már megérett, felfűzik, felakasztják, ezután sütőkemencén megszáritják és összetörik". A paprika feldolgozása a 20. század elejéig megmaradt kézi munkának. Ősz végén aztán a fölfűtött, majd kissé kihűlt kemencében szárították csörgősrre, de volt speciális dobkályha, ami csak erre szolgált.

Dobkályha

A száraz termést famozsárban, vagy külűben, lábball taposott szerkezettel törték meg, rostálták.

Famoszár

Az így elkészített termék minőségét rontotta a beledarált zöld rész, a csoma. Ezt lecsípték, ez volt a *csipődés*, majd megfurkászták egy kosárban, hogy apróbb darabokra törjön. Így egy nagyon csipős terméket kaptak, s a technológia változtatásával tudták szabályozni, mennyire erős legyen az őrlemény. A csipedett paprikát hasították és eltávolították az ereit, amit a kívánt mennyiségben adtak hozzá a többihez.

Miután egyre nagyobb területeken termelték a növényt, a család már nem volt képes feldolgozni, ezért már fűzerként eladták a termést. Legendás a szegedi Valéria téri (Bartók tér) paprikapiac.

A technikai fejlődés ebbe az ágazatba is elérkezett, a külü szerepét átvették a paprikamalmok. A vízi és szárazmalmok még mindig a házi feldolgozáshoz tartoztak, hiszen sok esetben az asszony feladata volt a csipedés, szárítás, a férje pedig megőrölte a saját malmukban. A gőzmalmok azonban már a nagyipar előhírnökei, akinek gőzmalma volt, az már nem foglalkozott termesztéssel. 1937-ben huszonhét gőzmalmot írtak össze, nagyrészt Alsóvároson. A leghíresebb, máig

ismert név Kotányi Jánosé, aki később Bécsbe is vitt alsóvárosi paprikamolnárokat, így biztosítva a minőséget, sőt Bálint Sándor szerint a kalocsai paprika is az után nyerte el jelentőségét, hogy szegedi molnárokat foglalkoztattak.

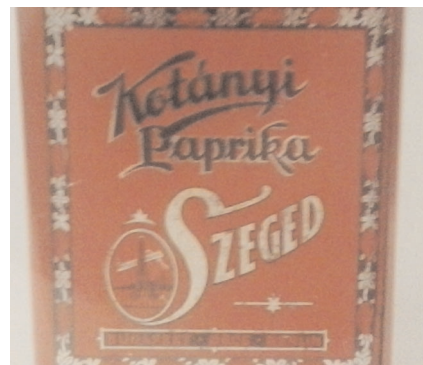
Az aprólékos munkával előállított jó minőségű paprikát az 1900-as évek elején már exportáltak is, de mint minden jól jövedelmező terméket, ezt is elérte a hamisítás réme. (Délmagyarország, 1911. október 25.) Ekkor festékekkel gondolták javítani a minőségét, de emlékszünk mindannyian a téglaporral "dúsított" paprikaőrleményre is.

A világháború és azt ezt követő államosítások után, 1949-ben jelentős beruházásokba kezdtek a paprikafeldolgozó iparban. 1956-ban napi 20 tonna kapacitású szárító üzemeket építettek, mely a paprika-feldolgozás befejeződését követően más terményeket is szárított. A paprika-feldolgozást egyre inkább a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat központi telephelyére koncentrálták.

A város különböző pontjain levő régi paprika

Kotányi János paprika malma Szegeden

Kotányi fűszerpaprika

malmok helyett új malmot építettek, gépesítették az eléggé munkaigényes anyagmozgatást és a csomagolást. A folyamatos fejlesztések eredményeként a kezdetleges körülményekkel induló üzemből az évek során gyár lett, amely a fél ország fűszerpaprika igényének kielégítése mellett jelentős exportot bonyolított le. (szegedma.hu)

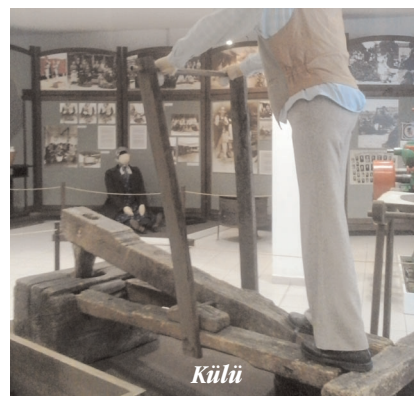

Zárjegyek

A rendszerváltás után a termelési, értékesítési rendszerek átalakulásával a fűszerpaprika-termelés is átalakult, szinte teljes mértékben átvette helyét a kertészeti, étkezési paprika, hogy aztán napjainkban újraindulhasson. Idén újra szerződést köthettek a termelők fűszerpaprika előállításra, talán megint felvirágozhat a mezőgazdaságnak ez az ága. Annál is inkább reménykedhetünk benne, hiszen a szegedi paprika felkerült a hungarikumok listájára, ami garanciát is jelent a minőség megőrzésére.

Petákné Fazekas Aranka

A képek a Pick Szalámi és Szegedi Paprika Múzeumban készültek.

Külü

ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT

Igen. Itt vagyunk mi. Ég és föld között. És hogy mi a feladatunk? Annyi pillanatot megörökíteni, amennyit csak tudunk. Négy éve vagyok úton, kezembem a fényképezőgéppel. Láttam, és fényképeztem jó és rossz dolgokat, szép és emlékezetes pillanatok. Sokszor kérdezik tőlem, miért fényképezek? Ez egy tipikusan olyan kérdés, amire nem lehet egyszerű választ

minden múlandó. Egy fotó nem csak az elmúlt pillanatot örökíti meg, hanem annál sokkal többre is képes. Egy fotóban ott van a történet. Ott van az emberek története, ott van a mezők, a tanyák, az elhagyott helyek története. Az emlékek. És ott vannak az érzések is, amit egy kép kivált belőlünk. Ezek mind benne vannak egy fotóban. De ezt nem lehet röviden megfogal-

mat látom a képekben. És ez akkor is így van, ha az évek alatt változunk: változnak a képek, a témák, egyes témákat elhagyunk, másokat felveszünk. Amit, és ahogyan látunk, az látszódik a fotón. Ez alól nem lehet kibújni, ott vagyunk minden elkattintott képünkben. Nem csak a tájban, hanem az emberekben, az egyéni és családi portrékban, ahogy látjuk és látatjuk őket. Mert fotós utazásom nem áll meg a búza-mezőkkel, az csak egy állomás. Újabb kihívások kellene, azok visznek előre. Lehet, hogy a jövőben több emberi érzés, és kevesebb pipacs kerül a fotókra. Majd kiderül.

A képről: Ég és föld között. Június végi csillagászati tájkép Zákányszék Alsó környékéről. Sok napkeltét és naplementét lefotóztam már, de a kora nyári galaxis keltéhez nincs fogható. Mert a galaxis is felkel a horizonton, ugyanúgy, mint a nap, csak a felhők, a holdfény vagy a fényszennyezés miatt nem látjuk. De nem is láthatjuk ilyen formában, hiszen egyedi beállítással képes csak a fényképezőgép elénk tárni a nyári égbolt titkait. 25 másodperces záridő, 3200-as fényérzékenység, 2.8-as rekesz, valamint holdfény- és felhő mentes tiszta időjárás. Alapvetően ezek az összetevői egy csillagászati tájképnek.

És hogy én hol vagyok a képen? Gyermekként még most is ott játszok a tanya udvarán.

Vass Károly

facebook.com/karoly.vass.12
500px.com/KarolyVass

adni. Főleg azok értik ezt, akik maguk is szabadidejük egy részét (vagy egészét) hobbijuknak szentelik. Nincs rá válasz. Annyit tudok csak, hogy négy év nem nagy idő, de ennyi idő alatt több olyan embert, állatot, tanyát, épületet, fasort, tárgyat fényképeztem, akik és amik idő közben eltűntek erről a földről. Ha átgondoljuk ennek a jelentőségét, akkor ez ad egyfajta felelősséget. Felelősséggel tartozunk szeretteinkért, közvetlen környezetünkért, mert

mazni akkor, amikor annyit kérdeznek tőlem: honnan jött a fotózás? Nem tudom. Csak jött, és visz magával.

De a fotóval vigyázni is kell! Mert a fényképezőgép kétoldalú eszköz. Nem is gondolunk bele. Azt hisszük, hogy mi csak megmutatjuk, amit látunk. A fényképezőgép mögött állunk. De ez nem így van. Több mint 100.000 kép elkattintása után látom leginkább, hogy minél többet fényképezem, annál inkább maga-

OLVASÓI LEVÉL: KICSI KUTYA - KICSI ÉLET - KICSI GONDOLATOK...

December 6-án találtam az iskola előtt egy kicsi kutyát - öklömnyit -, tán többen is voltak még reggel, de estefelé már csak ő didergelt a zimankóban és sírt, sírt... Befogadtuk, szerettük, időnként mérgeledtünk rá, és a lányaim is a messzi távolból, ha felhívtak, mindig kérdeztek róla. Lili tanítgatta focizni, versenyt futni... Május 14-én meghalt. Méreg által. Valakinek ártott? Vagy csak arra tévedt egy mérgezett egér és ő megette? Ezt nem fogom megtudni soha. De megfogadtam: cikket írok és elmondom keserűségemet: kidobták körülbelül 2 hónaposan a hidegben a suli elé... majd csak hazaviszi egy gyerek és... Milyen ember az ilyen???

Bedobnak mérget az udvarunkba? (Ha tényleg igaz az elgondolásunk.) És ha kisgyerek találja meg azt, és megeszi...?

Nagyon szomorú voltam, mi lesz velünk, emberekkel, a kis falunkkal, ha ilyen dolgok történhetnek...?

3 napig bírtam magamban tartani a szomorúságomat, aztán elmondtam rossz kedvem okát tanítványaimnak, hiszen előző héten nálam voltak, ők is játszottak vele, kérdezték felőle.

...és akkor ott, csoda történt... a gyermekek megértették azt, amit a felnőttek már nem tudnak: ez nemcsak egy kutya volt, hanem egy élőlény! Soha annyi simogatást, mosolyt és kedves szót nem kaptam vigasztalásul, mint akkor...

...és újra visszaköltözött a remény a szívembe, hogy ezek a gyerekek mások lesznek, mint mi, felnőttek...

Ők a mai napig nem ölnek értelmetlenül, még ha egy apró pókról, méhecskéről vagy fűcsomóról is van szó... Sőt, eltemetik a halott bogárkat az iskola udvarán anélkül, hogy egy szót szóljam volna: "Neki is jár, hogy ne tapossuk szét..." - mondták. A követ már rég elrúgták mások a sírjáról, de én nem felejttem el a helyet... az érzést... a hangulatot.

Szívem meggyógyult félig, de teljesen akkor, amikor édesanyómnak leesett a biciklilánca az iskola előtt és két fiú szó nélkül a segítségére sietett, pedig nem is ismerték.

Matovics Dani és Savanya Tibi... Köszönöm, fiúk!

Makráné Vass Éva

A ZAKAHOM-E EGYESÜLET FOLYÓIRATA

Kiadja: ZakaHom-e Egyesület Zákányszék; Felelős szerkesztő: Paraginé Tóth Edina; Szerkesztők: Petákné Fazekas Aranka, Tanács Klára, Bőröcsök Zoltán; Nyomdai munkák: Typo-Alfa Nyomda Kft.; Szerkesztőség címe: Községi Könyvtár, Zákányszék, Dózsa Gy. u. 45.
Telefon.: 62/290-403, e-mail: zakahome@zakanysek.hu